
Qlobal layihələr müəllifi

İlham Əliyev açıq dənizə çıxışı olmayan Azərbaycanı Avropanın etibarlı enerji təminatçısına çevirib

Dekabrın 10-da Serbiyanın Niş şəhərində Serbiya-Bolqarıstan Qaz İnterkonnektorunun açılış mərasimində də İlham Əliyev Azərbaycanın enerji imkanlarını bir daha açıqlayaraq dedi ki, ölkənin qaz ixracı coğrafiyası daha da genişlənir. Keçən il Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında enerji sahəsində strateji tərəfdaşlıq üzrə Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır və bu memorandum icra edilir. Memo-

randuma görə, Azərbaycan 2027-ci ilə qədər Avropaya göndərilən qazın həcmi iki dəfə artırmalıdır. Artıq rəqəmlər onu göstərir ki, biz inamla bu hədəfə doğru gedirik. 2021-ci ildə bizim Avropa məkanına qaz ixracımız 8 milyard kubmetrdən bir qədər çox olmuşdursa, cari ildə bu, təxminən 12 milyard kubmetrə çatacaq. Bu da Azərbaycanın ümumi qaz ixracının 50 faizini təşkil edir.

Global layihələr müəllifi

İlham Əliyev açıq dənizə çıxışı olmayan Azərbaycanı Avropanın etibarlı enerji təminatçısına çevirib

Zəngin neft-qaz potensialı ilə Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayan Azərbaycan bu sahədə imkanlarını daha da şaxələndirməklə tərəfdaşlarının sayını artırır. Mühüm global layihələrin müəllifi və təşəbbüskar kimi tanınan İlham Əliyevin həyata keçirdiyi enerji siyasəti ilə ölkəmizin geosiyasi mövqeyi getdikcə möhkəmlənir, xüsusən də Avropa ölkələri ilə strateji əməkdaşlıq daha da güclənir. İmzalanmış enerji sazişləri, həyata keçirilən mühüm global layihələr bunu təsdiqləyən reallıqdır. Bu gün Azərbaycanın təsdiqlənmiş qaz ehtiyatları 2,6 trilyon kubmetr təşkil edir. 2021-ci ildə Azərbaycan Avropa İttifaqı bazarına 8,2 milyard kubmetr, 2022-ci ildə 11,3 milyard kubmetr təbii qaz ixrac edib. Bu il isə onun həcmi 12 milyard kubmetrə çatacaq. 2023-cü ildə Azərbaycandan ixrac ediləcək təbii qazın ümumi həcmi isə təxminən 24 milyard kubmetr təşkil edəcək.

Azərbaycan Avrasiyanın enerji xəritəsini böyük dərəcədə yenidən tərtib edib

Ümumiyyətlə, son illərdə dünya bazarındakı dəyişikliklər Avropanın etibarlı xam neft təchizatçısı olan Azərbaycanın bu regionun enerji təhlükəsizliyindəki rolunu da artırıb. Təsədüfi deyil ki, Avropa İttifaqı ölkəmizi enerji sahəsində etibarlı tərəfdaş hesab edir və hazırda Azərbaycanla bu istiqamətdə sazişlər imzalamaqda maraqlıdır. Eyni zamanda ölkəmizin energetika sahəsində təşəbbüsləri, böyük layihələri xarici sərmayədarları da investisiya yatırmağa cəlb edir.

Bu bir həqiqətdir ki, hazırda Rusiya-Ukrayna müharibəsinə gö-

rə rəsmi Moskvaya tətbiq edilən sanksiyalar üzündən Avropanın enerji təminatında əsas ümidi Azərbaycana qalıb. Ötən ilin iyul ayının 18-də "Azərbaycan Respublikası ilə Avropa Komissiyası tərəfindən təmsil olunan Avropa İttifaqı arasında enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nun imzalanması da bir daha təsdiqlədi ki, Avropanın bu gün Azərbaycan qazına böyük ehtiyacı var.

Bu uğurları dəyərləndirən İlham Əliyev noyabrın 23-də "Euronews" televiziyasına müsahibəsində bildirib ki, Azərbaycanın enerji sahəsinin inkişafı neft hasilatından təbii qaz istehsalına keçidi təmin edib. Bununla yanaşı, neft hasilatımız və ixracımız hələ də bir çox ölkənin enerji təhlükəsizliyi-

nin bir hissəsidir. Üç il öncə 3500 kilometr uzunluğunda inteqrasiya edilmiş qaz boru kəmərlərindən ibarət olan "Cənub qaz dəhlizi"nin başa çatdırılması Azərbaycana özünün qaz təchizatının coğrafiyasını genişləndirmək imkanı yaradıb. Bu gün ölkəmiz Gürcüstan, Türkiyə, Yunanıstan, Bolqarıstan, İtaliya və Rumıniyaya qaz ixrac edir. Həmçinin Macarıstan və Serbiya ilə müqavilələr imzalanıb. Bununla yanaşı, Albaniya da Azərbaycan qazının paylanılmasına dair planlara daxildir: "Baxın, Avrasiyada və əsasən də Avropada neçə ölkə bizim tərəfdaşımızdır və Azərbaycan qazına olan tələbat artmaqdadır. Biz Rusiyaya qarşı sanksiyalara görə Avropa qitəsinə qaz təchizatının artırılması ilə bağlı Avropa Komissiyasının müraciətinə müsbət cavab verdik. Bu, bizim işgüzar əlaqələrimizin vacib hissəsi olmaqda davam edəcək".

Dekabrın 10-da Serbiyanın Niş şəhərində Serbiya-Bolqarıstan Qaz İnterkonektorunun açılış mərasimində də İlham Əliyev Azərbaycanın enerji imkanlarını bir daha açıqlayaraq dedi ki, ölkənin qaz ixracı coğrafiyası daha da genişlənir. Keçən il Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında enerji sahəsində strateji tərəfdaşlıq üzrə Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır və

bu memorandum icra edilir. Memoranduma görə, Azərbaycan 2027-ci ilə qədər Avropaya göndərilən qazın həcmi iki dəfə artırılmalıdır. Artıq rəqəmlər onu göstərir ki, biz inamla bu hədəfə doğru gedirik. 2021-ci ildə bizim Avropa məkanına qaz ixracımız 8 milyard kubmetrdən bir qədər çox olmuşdursa, cari ildə bu, təxminən 12 milyard kubmetrə çatacaq. Bu da Azərbaycanın ümumi qaz ixracının 50 faizini təşkil edir.

Prezident görülən işlərlə yanaşı, həmçinin nəzərdə tutulan planlar barədə də məlumat verərək dedi ki, Azərbaycanın bütövlükdə enerji strategiyası uğurla icra edilir. Ölkəmiz tərəfindən irəli sürülmüş və icra edilmiş layihələr Avrasiyanın enerji xəritəsini böyük dərəcədə yenidən tərtib edib. Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Supsa neft kəmərləri bu gün Azərbaycan neftini Aralıq dənizinin və Qara dənizin bazarlarına çatdırır. "Cənub qaz dəhlizi" - uzunluğu 3500 kilometr olan nəhəng infrastruktur layihəsi Avropanın enerji təhlükəsizliyinə çox böyük töhfə verir. Təsədüfi deyil ki, Avropa Komissiyası, onun yüksək vəzifəli şəxsləri Azərbaycanı etibarlı tərəfdaş və Pan-Avropa qaz təchizatçısı kimi dəyərləndirirlər.

Azərbaycan, sözün əsl mənasında, etibarlı tərəfdaşdır, dostluq əməllərinə həmişə sadıqdır və dostluğu yüksək qiymətləndirir. Məhz dostluq, qarşılıqlı anlaşma, strateji tərəfdaşlıq üzərində qurulmuş əlaqələr bir çox ölkənin maraqlarını təmin edir və qaz sahəsində əməkdaşlıq, eyni zamanda genişmiqyaslı regional əməkdaşlığa da güclü zəmin yaradır. Xəzər dənizi, Qara dəniz, Aralıq dənizi, Avropa məkanı və Azərbaycan, Avropa İttifaqı əlaqələri - bütün bu istiqamətlər müsbət məcrada inkişaf edir və ölkəmizin gələcək planları da bu istiqamətlərə xidmət göstərəcək.

"Həmrəylik halqası"

İmzalanmış mühüm sazişlərə gəlməyə onları bir neçəsini göstərmək kifayətdir. Ötən il Buxarestdə Azərbaycan, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan hökumətləri arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində imzalanmış strateji tərəfdaşlıq haqqında saziş enerji sektorunda yeni, eyni zamanda mühüm bir mərhələ açdı. Hökumətlərarası saziş Azərbaycan və Rumıniya arasında "yaşıl enerji"nin ötürülməsi məqsədilə Gürcüstan və Qara dənizdən keçəcək sualtı elektrik enerjisi kabelinin çəkilməsi layihəsinin reallaşdırılmasını təmin edəcək. Bu kəbellə ötürülən elektrik enerjisi daha sonra Macarıstana və Avropa nəqliyyat sistemi vasitəsilə qitənin qalan hissəsinə nəql ediləcək.

İlham Əliyev bu sənədi "yaşıl enerji" təhlükəsizliyinin yaradılması üçün olduqca mühüm saziş, Azərbaycanla Avropa arasında yeni enerji körpüsü adlandırır.

Bu saziş regionda "yaşıl enerji"nin inkişafı və ixracı ilə bağlı yeni bir imkandır. Çünki ekoloji cəhətdən təmiz, bərpaulunan mənbələrdən enerji istehsalı inkişaf etmiş ölkələrin enerji siyasətində getdikcə daha çox yer tutur.

Həm "Cənub qaz dəhlizi", həm də gələcək "yaşıl enerji" ilə bağlı Qara dənizin altı ilə inşa ediləcək

layihə Azərbaycanın bərpaulunan enerji mənbələrini Avropaya gətirəcək.

Bu ilin aprelinde Sofiyada Bolqarıstan, Rumıniya, Macarıstan, Slovakiyanın ötürücü sistem operatorları və SOCAR arasında anlaşma memorandumunun imzalanması da bu prosesin tərkib hissəsidir. İmzalanma mərasimində Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə komissarı xanım Kadri Simson videomüraciətində bildirdi ki, anlaşma memorandumu regiona əlavə qaz təchizatı baxımından alternativ marşrutlar üçün çərçivə təmin edəcək. O, bu məsələdə Azərbaycanın rolunu belə qiymətləndirdi: "Azərbaycan Avropa İttifaqının etibarlı tərəfdaşı olduğunu sübuta yetirdi. Bu qış enerji təchizatının təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Azərbaycan tərəfindən enerji təchizatı həllədiçi olmuşdur. Komissiya Xəzər dənizindən təbii qazın Mərkəzi və Şərqi Avropaya çatdırılması üçün alternativ marşrutların təmin edilməsi üzrə əlavə sözləri dəstəkləyir".

"Həmrəylik halqası" adlandırılan bu layihə Bolqarıstan, Rumıniya, Macarıstan və Slovakiyanın təkmilləşdirilmiş ötürücü şəbəkə sistemləri vasitəsilə həyata keçiriləcək. Yeni layihə "Cənub qaz dəhlizi" sayəsində iki ildən də artıq müddət ərzində tərəfdaşlar üçün etibarlı və sabit enerji təchizatında strateji rol oynayan ölkədən - Azərbaycandan olan təbii qazın alternativ marşrut vasitəsilə əlavə bazarlara çıxışını təmin edəcək. "Həmrəylik halqası" təşəbbüsü həmçinin "Cənub qaz dəhlizi"nin genişlənməsi vasitəsilə imkanlar təqdim edir və eyni zamanda enerji sahəsində Azərbaycan və

Avropa İttifaqı arasında strateji tərəfdaşlıq üzrə Anlaşma Memorandumunun müddəalarının həyata keçirilməsinə töhfə verir.

Bu gün alternativ və bərpaulunan enerji mənbələrinin inkişafı, "yaşıl enerji"yə keçidin təmin edilməsi istiqamətində də uğurlu addımlar atılır. Hazırda bəşəriyyətin iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizəsi gündən-günə güclənir və globallaşır. Atmosferə atılan zərərli tullantıların həcmi azaldılması və "yaşıl enerji" ilə əvəz edilməsi dünya gündəliyinin ən vacib məsələlərindən birinə çevrilib. Atom elektrik stansiyalarının fəaliyyətinin azaldılması, eləcə də kömür və qazla işləyən elektrik stansiyalarının "yaşıl enerji" mənbələri ilə əvəz edilməsi üçün dünya ölkələri bir sıra planlar qurur. Azərbaycan öz növbəsində global çağırışlara cavab verən layihələr reallaşdırır. Ölkəmiz 2030-cu ilədək enerji balansında bərpaulunan enerjinin payını 30 faizə yüksəltməyi hədəfləyir. Artıq 10 qişavət həcmində külək və günəş enerjisi layihələrinə dair müqavilə və anlaşma memorandumları da imzalanıb. Bu, Azərbaycana yanacaq enerjisindən bərpaulunan enerjiyə rahat keçid imkanı verəcək. Bununla yanaşı, Avropa istehlakçıları da "yaşıl enerji" ilə təmin ediləcəklər.

Yeni "yaşıl enerji" dünyada baş verən enerji böhranları və enerji asılılığı kontekstində Avropa üçün kritik əhəmiyyət daşıyır. Belə strateji problemin həlli isə etibarlı tərəfdaş olmadan mümkün deyil. Azərbaycan isə bu missiyanı layiqincə yerinə yetirə bilər.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"